

Lærer S. Trædal.

Av kirkesanger *H. Mustorp*, Berg.

Sn av de legmenn som i sin tid ofte besøkte Eidsberg og omliggende bygder var lærer Sjur Trædal, født i Lavik i Sogn den 15. april 1844. Han var jo bundet til sin stilling, først som lærer ved Bodsfengslet og siden som klokker i Vålerengen, så det for det meste blev med kortere besøk i høitidene, i sommerferiene eller leilighetsvis ved en eller annen fest eller et større stevne. Han var en særdeles gild mann og flink oppbyggelsestaler som de troende venner satte pris på å høre.



Han var fra et gjennom hæderlig hjem hvor Guds ord og bønn daglig blev brukt og var tidlig rørt på av Guds Ånd.

Vi lar ham selv fortelle om dette; men først vil vi høre om hans første bytur.

Da jeg var ti år gammel, fikk jeg lov av far å bli med ham til Bergen. Det var midt på sommeren og i fint vær at far rigget til båten sin, og mor hadde rustet oss ut med niste for hele turen. Det var passe vind, og alt gikk godt til vi kom til Bergen ut på eftermiddagen. Vi tok inn til nogen slektninger, og her traff jeg jevnaldrende kamerater. Dagen efter skulde vi ned til

neppe vilde bli gammel.“ Dette kom jeg tilfeldigvis til å høre, og dette gjorde mig både glad og redd; for jeg følte mig ikke beredt til å dø.

Da jeg var 16 år gammel, åpnet Gud mine øine så jeg fikk se min synd, og i min nød ropte jeg til Gud om nåde og barmhjertighet. Jeg husker så godt en søndag jeg satt ved bordet hjemme i kjøkkenet og sang en gammel salme hvor hvert vers sluttet med disse ord: „O, Gud, mig synder nådig vær“, mens få-

rene rant nedover kinnene mine.

Siden den tid har jeg aldrig vært trygg i synden. Dessverre må jeg nok bekjenne at jeg ofte har feilet, så jeg må utbryte: „Å, du langmodige og trofaste Gud! Du har aldri sloppet mig, men har av nåde hjulpet mig inntil idag!“

I 1862 blev jeg optatt på Balestrand lærerskole og dimittet derfra i 1864. Her hadde jeg pastor Didrik Arup til lærer, og under hans påvirkning og veiledning kom jeg til klarhet om min nådestand. Derfor kan jeg aldrig glemme ham, og jeg har alltid takket min Gud fordi han lot mig komme til Balestrand lærerskole.

bryggen og se på båten vår, mens far utrettet sitt ærend i byen. Jeg vilde vise kameratene hvilke svære greier vi hadde å fare med, men under dette tapte jeg balansen og stupte på hodet i vannet. Dette hadde nok gått enda verre hvis ikke en mann som stod i nærheten hadde frisket mig op. Jeg gråt, men kameratene lo, og så tok de mig mellom sig og sprang hjem hvor jeg fikk byttet på mig tørre klær som *de lånte* mig. Siden har jeg alltid husket min første bytur.

Jeg har alltid vært glad i sang, og som ung kjøpte jeg Katekismussangene av Petter Dass og lærte mig melodiene til dem. En morgen lå jeg på sengen og sang for mig selv:

I folk som på jorderik bygge
hvi leve I stedse så trygge?
I setter jers midler på rente
som dommen var aldri i vente o. s. v.

Jeg gråt, men forstod enda ikke at det var Herren som dro på mitt lille barnehjerte.

I konfirmasjonsalderen bad jeg især ofte til Gud og gjorde forsetter om å omvende mig. Jeg hadde gode evner, var glad i å gå på skolen og forstod at min lærer holdt av mig. Mor fortalte far at læreren hadde sagt om mig „at jeg var et særsyn og at jeg

Didrik Arup har utgitt en udmerket andaktsbok for gamle og har virket til stor velsignelse som prest og sjelesørger til han døde ca. 50 år gammel. Når jeg minnes denne tid, forekom det mig nærsagt umulig å ha denne Guds mann til lærer uten å bli påvirket og draget til Gud.

I 1865 gikk jeg på Stord lærerskole og blev dimittert derfra i 1867 med karakter „meget duelig.“

Siden var jeg lærer i folkeskolen på forskjellige steder i 13 år og blev derefter fengselslærer i Bergen og siden ved Bods-fengslet i Oslo i 33 år.

I flere år var jeg klokker i Vålerengens menighet, så jeg har vært i offentlig stilling nøiaktig i 55 år og 23 dager. — —

Lærer Trædal var en meget aktiv arbeider i Gudsrike, både i og utenom Oslo. Således var han som fortalt ofte i den østre del av Østfold hvor han likte sig særdeles godt. Ved større stevner deltok han med foredrag, og i feriene og ved de store høitider holdt han oppbyggelsesmøter og var alltid velsett og høiaktet av de troende venner. Især var de eldre glad i hans forkynnelse. Han hadde en særegen evne til å illustrere sin tale med passende eksempler og trekk fra det hverdagslige liv og fra sitt arbeide blandt fangene.

En aften efter et oppbyggelsesmøte i nedskriverens barndomshjem fortalte han flere interessante trekk. Fangene på Bods-fengslet sitter i hver sine seller og får ikke se andre enn fengslets funksjonærer; men de har allikevel full rede på det som foregår omkring dem. De har lært å benytte et slags telegrafspråk, og man kan stadig høre at de banker i bord eller vegg og får svar tilbake.

Her kan man treffe alle slags mennesker, fine dannede folk og durkdrevne tyver og kjeltringer.

Jeg minnes særlig en middelaldrende mann som ofte kom i konflikt med øvrigheten og måtte utsonne straff både i slaveri og bodsfengsel. Han var ofte ubehagelig og vanskelig å behandle, slø og uberegnelig på mange måter. Min gjerning var å undervise fangene i religion og almindelige skolefag. En dag jeg kom inn i sellen til ham, bad jeg ham slå opp bibelen og lese et avsnitt av guds ord. „De kan opgi kapitlet, så skal jeg lese det utenat,“ sa han.

Jeg kunde jo ha sagt ham fast med å nevne et kapittel i første Krønikebok, men det vilde jeg ikke. I stedet nevnte jeg et kapittel i Det nye testamente, og det leste han ordret uten å feile. Da vi hadde samtalt en stund om det opleste, tok han frem et papir og bad meg lese det han hadde skrevet. Det var en alvorlig preken, en i likhet med gamle Lars Linderoths. Det slo meg straks at det var nogen fantestrekker som lå bakom, men jeg spurte ham likevel så rolig jeg kunde om han herefter aktet å omvende sig til Gud og leve et nytt liv. „Nei“, svarte han, „men det går jo an å preke uten å være nogen kristen.“

En tid hadde jeg overrettsakfører H. . . som elev. Han var oprindelig fra et godt hjem, var som sakfører kommet op i vanskelige affærer og pengemangel til han falt for fristelsen og blev en bedrager. Nu er han død for flere år siden.

På vårt spørsmål om hvorledes han tok det med ham, fortalte han at religionsundervisningen vesentlig bestod i bibellesning. Vi gjennemgikk Math. evangelium, nogen av Paulus's brever og Davids salmer. Vi kom ofte i fortrolig samtale, og jeg fikk inntrykk av at han hadde dyp respekt for Guds ord.

„Flere av fangene var begavede folk og med god oppdragelse i likhet med sakfører H. . . som det var en stor glede for mig å undervise“, fortalte han.

Efter en undervisningstime fikk jeg en gang nedenstående dikt av en av dem:

Barn var jeg engang og smilte blidt,
søtt var det å smile, smilet var mitt.
Stor er jeg bleven, kan smile, men nei,
smilet mitt eget jeg finner akk nei.
Barn var jeg engang med tårer på kinn.
søt var den tåre, den var ikke min.
Stor er jeg bleven, og tårer jeg bær,
tårer som alle min eiendom er.

Skulde jeg ønske tilbake igjen
alle de timer og år som svant hen?
Nei, jeg vil fremad og hjemad med il,
miste min tåre og finne mitt smil!

Lærer Trædal var glad i sin gjerning, og når han talte Guds ord til oppbyggelse hadde han som ovenfor nevnt meget å fortelle om „fangene mine“ som han ofte brukte å si.

Han var varmt interessert for vår kirke og den indre og ytre misjon. Således var han ofte å se ved bispedømmemøtene og de større og mindre kristelige stevner. I de siste årene han levde var han meget tunghørt så han helst vilde sitte i nærheten av den som talte. Var det et møte i Calmeyergatens misjonshus, stod han gjerne øverst i trappen til talerstolen med hånden om øret eller med sitt lytterør.

I Menighetsfakultetet var han meget interessert og var undertiden tilstede ved forelesningene. Den kirkelige strid fulgte han nøie, om han ikke tok aktiv del i den, og den sociale kamp og den liberale kristendomsopfatning så han på med dyp sorg og bedrøvelse.

Nedskriveren herav kjente ham meget godt og var undertiden sammen med ham i den tid han vanket i mitt barndomshjem, og i de senere år skrev vi ofte til hverandre.

Da det kanskje kan interessere nogen av bladets lesere, vil vi i utdrag giengj et par av brevene jeg fikk fra ham.

August, 24/11 1925.

Inderlig kjære venn og bror i Herren!

Mottok idag ditt brev av 23. ds. Jeg formår ikke å takke dig som jeg vil, fordi du gang på gang sender mig så trøstefulle brev. Gud lønne dig og dine rikelig derfor. Jeg har lest ditt brev flere ganger med tårevætte øine. Du har gjort Herrens gjerning. Igjen takk!

Jeg er så plaget med adspredde tanker, selv under min bønn til Gud. Og så tar jeg op igjen det samme, så vår Herre har stor årsak til å bli trett av mig. Og når mine synder fra barneårene til de grå hår rulles op for mig, er det vanskelig å få tro min barnestand. O Herre, forøk mig troen!

Formentlig kommer jeg ikke mere ut før jeg bæres til min grav — — —

Så ønsker jeg og min hustru dig og dine barn og dine søsken en velsignet jul i Jesu navn. Hils dem alle og andre venner jeg kjenner.

Den hjerteligste hilsen fra oss to ved din i Kristo forbundne

S. Trædal.

Es.

Her er mange slags preken i våre dager, og ikke minst i Oslo. Må alle de som ikke taler som Guds ord forstumme. For mig står det så at vår tid mangler den dype syndserkjennelse som de gamle Haugianere hadde. Hvad mener du?“

Arupsgt. 10 4/3.1926.

„Kjære venn og bror i Herren!

Tusen takk for ditt brev av 27. f. m. Jeg har lest ditt brev og sangen du sendte mig med fårer. Det er som en gave til mig fra min Frelser!

Nu sender jeg dig også en sang av en krøpling, David Lervåg. Han var krøpling alle sine dager. Man måtte skyve ham i en vogn. Jeg så ham en gang i Bergen liggende i vognen med øinene vendt op mot himlen. En varmhjertet kristen! Han utgav et blad „Den lidendes venn“. Er nu død. Jeg nynner så ofte på denne sang også i mine våkne natfeter.

— — —

Har jeg ikke meget å takke Gud for? Han er „God imot alle, men mot mig især.“

Når jeg ser tilbake på mitt jordeliv er det især to ting som går side om side: min synd og Guds trofasthet. Å du vidunderlige Gud!

Jeg ser godt, men er meget døv og nervøs. Det går rundt for mig. Og så adspredd i mine tanker! Men når jeg nu blir 82 år 15. april om jeg lever så lenge, kan jeg jo ikke vente mere.

La mig minne dig om din far den gang han lå og sov i sin kiste. Et sådant lik har jeg aldri sett. Han er i god forvaring hjemme hos Jesus! Hils nu din hustru og barn og alle dine søsken m. fl. fra min hustru og din i Kristo forbundne

S. Trædal.

Es.

De gamle bad så ofte om at Gud ikke måtte flytte lystestaken fra oss. Vi må nok også be den samme bønn, når vi ser på hvad her på flere hold forkynnes, særlig her i Oslo. Gud forbarme sig i nåde over vårt folk og land.

Kan du lese min elendige skrift?“

Tilslutt vil vi se hvad lærer K. Fjære skriver om ham i „Norsk Misjonstidende“ for 2. mars 1929:

„Lørdag 9. februar hensov klokker Sjur Trædal, Oslo, salig i troen på sin Herre og Frelser. Trædal, som ved sin død var 84 år gammel, helliget sig helt fra sin tidlige ungdom til tjeneste for Herren, og særlig har Det Norske Misjonsselskap eiet hans kjærlighet og beslaglagt hans arbeidskraft.

Allerede i sitt 20. år (i året 1864) deltok han som deputert på dette selskaps generalforsamling i Bergen. Det var på denne generalforsamling misjonsskibet „Elieser“ blev innvidd, og de begivenheter som stod i forbindelse hermed gjorde et sterkt inntrykk på ham. Siden har han deltatt i de fleste av selskapets generalforsamlinger og i kretsforsamlingene i de kretser hvor han til forskjellige tider har hatt sitt virke. Det for vår misjon mest betydningsfulle arbeide har han dog utført i de menigheter han har tilhørt. I Vålerengens misjonsforening, Oslo, har han vært formann fra 1908 og til 1922, da han på grunn av svekket arbeidsevne overlot ledelsen til yngre krefter.

Den 14. februar blev vår venn begravet under meget stor deltagelse på Gamlebyens kirkegård. I det rikt dekorerte gravkapell talte sogneprest Hvalbye i tilslutning til ordene: „Jeg vet mig intet annet til frelse enn Jesus Kristus.“ Det var det ord den avdøde hadde uttalt ønske om måtte lyde ved hans bære.

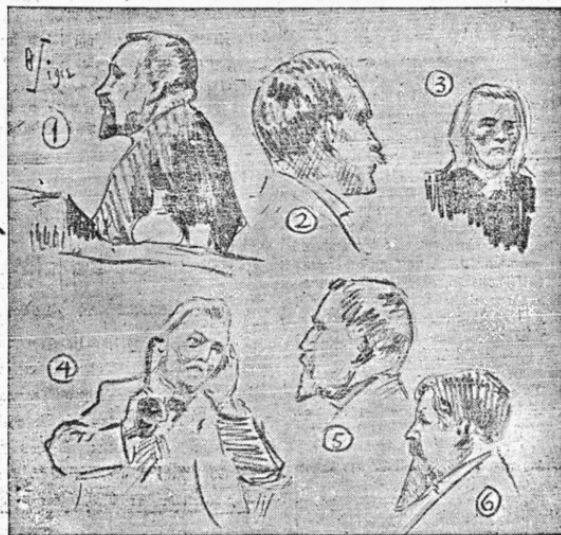
Blandt de mange kranser som blev lagt på hans kiste var også en fra Det Norske Misjonsselskap ved kretssekr. pastor Ole B. Meyer. Han takket den tro Herrens tjener for alt hvad han hadde vært for selskapet. Fordi vår venn intet annet visste til frelse enn Jesus Kristus, derfor var det ham en livssak å arbeide for at frelsen ved ham blev forkynt også for hedningene.

Gud signe vår venn Trædals minne!

5-6 jan. 1912

Det tredje frie Lægmandsmøde.

Intet Samarbeide med Indremissionsseksbet. — Ny
Organisation for Distriktet.



- 1) Professor Obiand. 2) Stadsingeniør Solem. 3) Sogneprest Storjohan.
4) Klokker Trædal. 5) Fabrikfører Johansen. 6) Gaardbruger Svendsgaard.

Det tredje frie Lægmandsmøde som Lægmandsforeningens første forberedelse til det nye, frie Lægmandsmøde.

Til lærer Trædals minne.

Av en straffange.

Alle vi gamle »guttene» der ute fra «Lokka» kan gråte, når vi minnes gamle Trædal fra de mange år, han ruslet derinne i fengslet, fra celle til celle, med nøkleknippet hengende over den ene hånden. Så kom der alltid et trøstens ord der gjerne lød slik:

»Korleis går det da, far?»

Ordene kom så stille og rolig. Og når han talte i kirken om søndagene, var det nok ikke mange av de «durkdrøvne», gamle «kjeltringer» som ikke tørret et par duggdråper bort av sine sine.

Ved fangenes løslatelse var han gjerne der igjen. «Så får du ha farvel da, far, å ta nu Vårherre med dig. Du har inte hatt det morosamt her vel?»

Et vennlig klapp på akslen, et par skritt frem og tilbake på gulvet, så bukket han, ruslet stille ut av døren, og stille falt celledøren igjen.

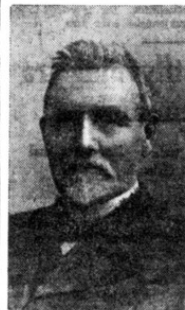
Ingen kunde virke mer godt for fangene innenfor de grå murer enn hr. Trædal. Han var en mann, — en mann vi gamle «guttene» tar av oss hatten for, ikke en gang, men mange ganger.

Takk for alt, hr. Trædal. Vi er igjen. De er borte. Men minnene om Dem har vi, og de beholder vi.

O. W.

Oslo Nyheds- og Avertissements-Blad («Morgenposten»)

Onsdag 13. februar 1929.



Klokker Trædal,

en i kirkelige kretser landekjent og meget avholdt mann, er avgått ved døden i en alder av 85 år.

Sjur Lassenes Trædal var gårdbrukersønn fra Lavik i Sogn, hvor han tilbragte barndommen. Etter å ha gjennomgått Stord lærerskole ble han ansatt som lærer i hjembygden. Så kom han til Bergens fengsel, hvor han virket til han i midten av 1880-årene ble lærer ved Botsfengslet. Han var dessuten fra 1899 klokker i Vålerengens menighet. Fra disse stillingene tok han avskjed i 1915. Klokker Trædal var en meget kristelig interessert mann, hvem særlig arbeidet i Oslo Ille Indremisjon og Det norske misjonsselskap lå varmt på hjertet. Spesielt næret han til det siste megen interesse for Vålerengens menighet.

Her og i Gamlebyen hadde den elskverdige, fromme mann talrike venner, som med vemod vil minnes den gamle herre, nobel og fin som han var i all sin ferd. Fylkeslæge Ludvig Trædal i Sogndal i Sogn, og tannlege Trædal i Bergen er hans sønner.

Mandag 11. februar 1929.

Oslo Nyheds- og Avertissements-Blad («Morgenposten»)

Begravelse.

Under meget stor deltagelse blev klokker Sjur Trædal igår stedt til hvile fra det smukt dekorerte kapel på Gamlebyens kirkegård.

Efterat man hadde sunget salmen «Halleluja, jeg har min Jesus funnet», talte sogneprest Hvalbye. Efter talen sang man «Den store, hvite flokks».

På kisten blev lagt en rekke vakre minnekranser, alle med en varm takk til avdøde. Fra Norm menighet i Sogndal, Trædals første virkested som lærer, ved sogneprest Sommerfelt, fra styret for Vålerengens bedehus ved verkseier Martin Hansen, fra Oslo Indremisjon ved misjonær Frøhr, fra «Broderkretsen» i Hansmannsgatens bedehus ved kjøbmann Opaker, ved pastor Meyer og fra Vålerengens menighet ved hr. Prestaaen, fra Vålerengens Kvinneforening m. fl. Verkseier Martin Hansen og grosserer Fredrik Molstad var marskalker.

Frøhr 9/2 1929
Marskalk 1/2

Min inderlig kjære hustru, Gjertrud Trædal, døde idag, 56 år gl.

Kr. 17/2 1902.

Paa barns og egne vegne S. Trædal.

Begraves lørdag 21de juni kl. 2 fra Oslo kapel.

Vor kjære Mand og Broder

Vor kjære Else døde idg, 24 Aar gammel, Christiania den 18de Januar 1900. Paa Søskendes, Svigerindes og egne Vegne.

Gjertrud Trædal, S. Trædal. Begravelsen foregaar fra Oslo Kapel Tirsdag den 23de Kl. 1.30.

Vor kjære Kl. 12.30.

Vor kjære Emma, døde idag, 19 1/2 Aar gl. Christiania 6te Mai 1900.

Gjertrud Trædal, S. Trædal. Begraves fra Oslo Kapel Torsdag 10de Mai Kl. 2.

Vor kjære Broder,

Dødsfald.

Min inderlig kjære Hustru, Gjertrud Trædal, døde idag 56 år gl. Kristiania, 17de Juni 1902.

Paa Barns og egne Vegne. S. Trædal.

Begravelsen foregaar fra Oslo Kapel Lørdag 21de Juni Kl. 2.

Vor kjære Mand og Broder